

Roxana CROITORU

Prințul fericit

La sfârșit de an, în preajma sărbătorilor Crăciunului, Teatrul de Păpuși „Puck” se pregătea să întâmpine noul mileniu aniversând o jumătate de veac de păpușărie profesionistă, în haine noi: premiera *Prințul fericit* de Oscar Wilde, dramatizare de Calistrat Costin, oferită de secția română, în sala sa reamenajată. Apărută în 1888 (cu doi ani înainte de celebrul roman *Portretul lui Dorian Gray*), povestea *Prințului fericit*, ce dă și titlul volumului pentru copii, ilustrează inconsecvența autorului, fascinat întreaga sa viață de cultura antică, exprimată printr-un convenționalism al „seninătății clasice” – prin cultul frumosului. Cel care a declarat, de nenumărate ori, că societatea nu îl interesează „decât din punctul de vedere artistic” și-a sacrificat personajele în lupta pentru instaurarea în lume a binelui și a echității, nicidecum a frumosului.

Construit după modelul fabulei, textul pune în discuție valorile morale ale existenței. *Prințul* descoperă, după moarte, suferința supușilor săi, suferință datorată crâncenei sărăcii, și nu neîmplinirii aspirațiilor estetice. Eroul, care lăcrimează în fața durerii semenilor săi, încearcă, prin sacrificiul de sine, să dăruiască bucurie, descoperind valoarea supremă a binelui. Oamenii au nevoie de bunătate mai mult decât de frumusețea statuii lui, placată cu aur și nestemate. Parabola elogiază devotamentul, fidelitatea în prietenie, responsabilitatea, solidaritatea umană.

Montarea decupează clar metafora personajului, atenuând sentimentalismul și tenta puternic moralizatoare a scrierii. Spectacolul este construit pe trei planuri, în trei stiluri interpretative și plastice specifice teatrului de animație. În primul plan, actorii cu măștile grotești ale consilierilor locali și a primarului – speriați când recunosc frumusețea statuii (lipsită, în schimb, de utilitate imediată) – reprezintă societatea vulgară sau pe cei aflați în suferință: femeia, copilul, poetul. În planul al doilea, sunt marionetele mânuite din spate pentru momentele de legătură: copiii la școală, fetița cu flori în loc de fetița cu chibrituri (trimitere evidentă la Andersen) și, în sfârșit, cel de-al treilea plan, splendid decupat: în fundal, un ecran oval ce se luminează în culorile lunii sau ale soarelui și pe care se proiectează întâmplările istorisite de *Rândunel* (prietenul fidel al *Prințului*), petrecute în îndepărtata țară a Nilului, și visul *Prințului* – într-un teatru de umbre, în culori pastel. Fiecare scenă, fiecare comentariu vine înspre și dinspre statuia ce rezolvă miraculos, cu ajutorul mesagerului *Rândunel*, suferințele supușilor. Demersul regizoral și scenografic e susținut cu măiestrie de artiștii păpușari, însă mai puțin atunci când aceștia sunt numai actori, inteligibilitatea finalului de replică și liniaritatea exprimării lăsând de dorit. De asemenea, ilustrația muzicală *live*, interpretată la vioară de Lucian Mera, ar fi putut susține atmosfera reprezentației dacă partitura ar fi fost corect aleasă. Din păcate, aceste momente sunt, și ele, monotone și trenante. Nu pot să închei fără a aprecia soluția spectacologică a celor doi creatori: regizoarea Varga Ibolya și scenograful

Epaminonda Tiotiu, într-o montare în egală măsură pentru cei mici și pentru cei mari, care cultivă azi din ce în ce mai uitatele comori ale sufletului uman, într-un cadru elegant – decor, costume, păpuși – și ale cărui ușoare scăderi se vor remedia, sper, în timp.

Teatrul de Păpuși „Puck“ Cluj-Napoca – Printul fericit de Oscar Wilde. Dramatizare: Calistrat Costin. Regia: Varga Ibolya. Scenografia: Epaminonda Tiotiu. Ilustrația muzicală: Székely Attila. Distribuția: Frunzina Anghel, Ramona Atănăsoaie, Dana Bonțidean, Doina Dejica, George Borza, Lucian Mera, Călin Mureșan. Data premierei: 17 decembrie 2000.

Oana BORȘ

Cinci decenii de teatru între pagini de carte

Închisă între paginile unei monografii, istoria unui teatru se lasă descoperită cu nostalgie, de către cei care i-au fost contemporani, cu interes și plăcerea întuirii actului viu, de către ceilalți.

În decembrie trecut a fost rândul Teatrului de Păpuși „Puck“ din Cluj să-și răsfoiască filele a 50 de ani de ființare. O istorie făcută cu bucurie și cu modestie de actorul ascuns în spatele păpușii, de regizor, scenograf, de toți care s-au dăruit și au dăruit o lume a mirajului. Numele lor, știute sau neștiute de cel ce pentru o clipă sau două s-a găsit a fi spectator al universului creat pe scenă, sunt amintite într-o și cu reverență. Printre ele: Ileana Hodiș, „spirit ce a contribuit la nașterea și formarea teatrului“; Alexandru Ruslan, scenograful „care a făcut primul pas către un sistem modern de reprezentare a personajului în teatrul de păpuși“; regizorul Vasile Dan, sub direcția căruia s-a scurs aproape un sfert de veac din vârsta teatrului (atunci a fost înființat

Studioului Experimental și s-a format primul grup de pantomimă de după război); regizoarea Kovács Ildikó, creatoarea unui spectacol de referință pentru memoria Teatrul Puck, *Ubu rege* de Alfred Jarry; regizorul Aureliu Manea ale cărui „soluții în teatrul de păpuși valorificau formulele teatrului-imagini“, și cu siguranță multe, multe altele...

Volumul *Semicentenar Teatrul de păpuși „Puck“. 1950–2000* (ediție, bilingvă, adresându-se atât cititorului român cât și celui maghiar) reconstituie exemplar istoria instituției prin intermediul interviurilor și mărturiilor, a fragmentelor de cronici, a datelor complete de repertoriu. Din păcate nu și al imaginilor, a căror neclaritate lasă prea puțin o amprentă vizuală asupra celui care parcurge paginile-document. Îl lasă doar a-și închipui cum ar fi fost...

Nu trebuie uitați, însă, cei care au pus suflet și muncă pentru realizarea unei astfel de cărți: Daniela Vartic, Roxana Croitoru, Kovács István.